

nosti, intenzifikace využití obnovitelných zdrojů, rozvoj biopaliv a vodíku, recyklace v rafinérském i petrochemickém segmentu a digitalizace.

Podpořme rozmanitost: IUPAC Global Women's breakfast

Je obecně platnou skutečností, že funkční tým sdružuje lidi s různými dovednostmi a schopnostmi tak, aby měl vysoké kolektivní znalosti a nalézal tedy snadněji inovativní řešení. Za touto škálu různorodosti pak v souvislosti s vědeckými projekty samozřejmě můžeme hledat odlišné expertizy jednotlivců, ale podstatným faktorem je i různý věk, pohlaví či kulturní zvyklosti.

A právě podpora rozmanitosti (Catalyzing Diversity in Science) se v letošním roce stala podtitulem celosvětové události *IUPAC Global Women's Breakfast*. Tato akce, často zkracovaná na GWB, je snahou organizace IUPAC pomoci ženám, které by chtěly působit ve vědě, ale v daných kulturních podmínkách čelí kvůli svému pohlaví těžkostem. Přestože se zdá, že toto je téma jen pro rozvojové země, kde ženy nemají bezpochyby často stejně příležitosti ke vzdělávání jako muži, podíváme-li se do statistických čísel, zjistíme, že i v prostředí České republiky je podpora žen ve vědeckém působení na místě.

Z dokumentu „Zaostřeno na muže a na ženy 2023“ vydaného Českým statistickým úřadem můžeme vyčít, že mezi absolventy přírodních věd a matematiky je zastoupení žen na úrovni 63 %. Mnohdy se ale tyto ženy z různých důvodů rozhodnou, že opustí výzkumnou dráhu, a na pozici výzkumnice tak pracuje už jen 33 % žen. Jak vyplývá z dat soustředěných v rámci evropského projektu Trigger, do kterého byla zapojena i VŠCHT Praha, ještě menší podíl žen najdeme na pozicích docentek, profesorek, vedoucích ústavů a fakult a ve vědeckých radách. Nutno podotknout, že tato čísla dlouhodobě kolísají jen zanedbatelně. Zbytečně tak přicházíme o potenciál, který by nás jako společnost mohl posunout dál.

Poměrně okatě se nabízí vysvětlení, že hlavním důvodem odchodu žen do jiných oblastí je v České republice jejich tradiční pečovatelská role. Žena totiž často pomáhá ostatním členům rodiny se zajištěním jejich potřeb a náročná práce ve výzkumu se stává těžko slučitelnou s běžným rodinným provozem.

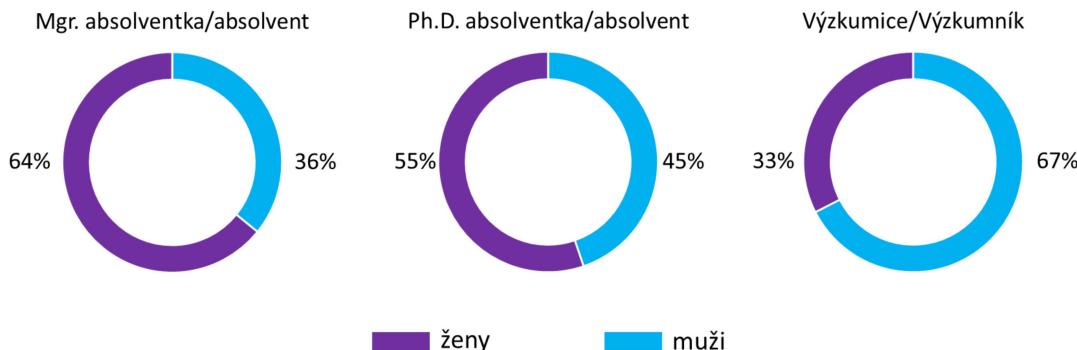
GWB je skvělou příležitostí, jak představit veřejnosti vědkyně, které se naopak touto cestou vydaly a jejich příběhy tak mohou snižovat pro ostatní pomyslnou bariéru. V letošním roce bylo zaregistrováno 420 událostí spadajících do výzvy GWB, z nichž dvě se konaly v České republice. V Praze se do organizace pustila Vysoká škola chemicko-technologická, zatímco v Brně realizoval setkání Ústav analytické chemie AV ČR (http://www.iach.cz/export/sites/uiach/.content/galerie-souboru/Letak_GWB_2024_WEB.pdf). Přestože GWB nemá předepsanou formu, oba čeští pořadatelé nabídli příchozím obdobný formát – seminář, na němž vystoupilo několik pozvaných vědkyní, které upřímně promluvily o své životní a profesní dráze. Podělily se i se svým pohledem na působení žen ve vědě a své zkušenosti s projekty zaměřené na jejich podporu. Více o proběhlých GWB je k dohledání na <https://osipac.csch.cz/>.

Takovéto akce snad vytvoří postupně dostatečné podhoubí, které pomůže rozptýlit ženám obavy o jejich schopnostech skloubit rodinný a pracovní život a dodá dostatek kuráže, aby využily neustále empatičtějších podmínek grantových agentur k vedení vlastních výzkumných projektů.

Termín pořádání GWB se každoročně mění a je tedy dobré sledovat webové stránky <https://iupac.org/gwb/>. Doposud byl vždy termín stanoven na únor, aby podpořil Mezinárodní den žen a dívek ve vědě, který od roku 2015 neméně připadá na 11. února.

Celý text v anglické verzi je uveden na www.chemicke-listy.cz/files/2024_04.pdf.

*Anna Týčová a Věra Dosedělová, Ústav analytické chemie AV ČR, v.v.i., Brno
Jan Merna,
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze*

Obr. 1. Grafické znázornění zastoupení žen a mužů v přírodních vědách a matematice

Foto: Řečnice vystupující při příležitosti GWB na setkání v Brně. Zleva – RNDr. Miroslava Šťastná, Ph.D., doc. RNDr. Zdeňka Lososová, Ph.D., Mgr. Markéta Holá, Ph.D., Mgr. Hana Polášek-Sedláčková, Ph.D., Ing. Monika Wikarská a Mgr. et. Mgr. Tamara Jačísko Nasri.
Foto: Jan Badin

IUPAC (Mezinárodní unie pro čistou a užitou chemii)

Světová autorita v oblasti chemického názvosloví, terminologie, standardizačních metod a dat, které publikuje formou doporučení, technických zpráv, vydáváním časopisů a vytvářením databází. Podporuje vědecké konference a oceňuje excelentní vědce. Mezi základní hodnoty IUPAC patří inkluzivita a podpora rozmanitosti ve všech formách. Jednou z aktivit je proto i pořádání *IUPAC Global Women's Breakfast*.

Ústav analytické chemie AV ČR, v.v.i. (UIACH)

Zaměřuje se na výzkum analytických a bioanalytických mikro/nano metod a metod pro stanovení stropových koncentrací látek. Dominantním tématem je i vývoj přístrojové techniky uplatnitelných v dalších vědních disciplínách.

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze (VŠCHT)

Patří mezi největší středoevropské instituce zaměřené na výuku a výzkum v oblastech technické chemie, chemické a biochemické technologie, materiálového a chemického inženýrství, potravinářství a výživy a životního prostředí.

Aprílový klub

Co s benzinem E10 v sekačkách? Neskladovat, nebo použít stabilizátor

autor: bma

iDNESTV.cz rubrika Magazíny/hobby

odstavec:

A co vysokooktanová paliva

Často se řeší, zda by některá vysokooktanová paliva nebyla vhodnou náhradou za benzin s 10 % biolu. Na příklad Verva 100 má sice také označení E10, ovšem neobsahuje ethanol. Namísto toho obsahuje ethyl-tetrabutyl-

-ether, který se sice z ethanolu vyrábí, ale nemá jeho škodlivé vlastnosti.

Zdroj: https://www.idnes.cz/hobby/zahrada/benzin-e10-zahradni-technika-aditiva-skladovani.A240129_212651_hobby-zahrada_bma, staženo 1. 2. 2024

Komentář: Chudák pětivazný kyslík...

Petr Holý